

הצלע המזרחית של המצודה שכיסה על הרחבה של בית הספר המקצועי כמו שסיפרתי מקודם, הוחלט בגלל הסיבות האלה לתקוף אותם בו זמנית ההתקפה תתחיל בשעה מסויימת כשר פלוגה בפיקודו של איציק קופמן זכרונו לברכה תתקוף את המשטרה העירונית בצד מערב של המצודה, פלוגה שנייה, פלוגה מוקטנת בפיקודו של אברהם ליך תתקוף את בית שלוה, על המצודה, על הפטמה בעצם, כל כוחות הארטילריה שעמדו לרשותנו איזה שני ..... ארבע מרגמות 41 מילמטר, מרגמות 52 מילימטר הכול ירוכו על הפיטמה על מנת... (חסר קטע!)

הם יתקפו רבע שעה לפני ה... מצד ימין ומצד שמאל ועל המצודה עצמה, בצד הדרומי על הפיטמה מפקד הגדוד אמר שהוא עשה חשבון שירד טונה ומר נפץ, זה היה אז מעבר ליכולת ההשגה שלנו. אנחנו היום יודעים שזה כלום בעצם אבל הכול לשם ואחרי רבע שעה בחיפוי הארטילריה שלנו וההתקפות מצד שמאל וימין אעלה למעלה ואתחיל את ההסתערות ואמנם זה בדיוק מה שהיה, התחילה השעה שלנו ואיציק פרץ והיו לנו בעיות קשות מאוד במשטרה, חומר נפץ רטוב לא נדלק לא זה הפתילים היו ..... צריך היה לעשות חור בקיר ובשביל זה היה צריך לפוצץ חומר נפץ, לא פעל 3 פעמים החבלנים פרצו עוד פעם ועוד פעם כל הזמן ..... ניפצו. אני עליתי למעלה וכשהגעתי, בצד הצפוני יש איזה מין ואדי כזה שהולך ממזרח למערב, מפקד הכיתה הראשונה אליעזר שהוביל אותה קצת טעה ונטה קצת יותר מזרחה שזה בא מעל בית הספר המקצועי בדיוק ואני ראיתי תכף שהוא טועה ואז הכוח הזה המסתער כי אם אני אתן לו להמשיך בצורה הזאת הוא יגיע לא מול השטח הפתוח שבו אנחנו צאיכים להמשיך לשמור על המבנה הזה אז עצרתי אותו בצעקה ובשביל לחסוך זמן צעקתי לכל הכיתה, לכול הכוח הזה כולם במקום ימינה פנה, 3 מטר קדימה ואז כל זה בלילה, תרגול סדר, למזלי או לזה באמת כולם עשו את זה כל הכיתה ראיתי זזה אחד אחרי השני היה הדרך הכי מהירה להביא אותם חזרה תמצב של פריסה נכונה, ראיתי שהם יושבים מול ..... ואז אמרתי בסדר כולם לפנות עכשיו דרומה, הכול בצעקות. אנחנו מתחילים לעלות, אנחנו מגיעים לשטח הפתוח וככה היה אבל הערבים שמעו את הצעקות שלי ואז ה ..... הזה פתח באש והתחיל. היו שם עצי אורן גדולים מאוד, התחילו להישבר ענפים מרוב פגיעות של הכדורים שלהם התחילו ליפול עלינו חתיכות של עצים וכל מיני דברים כאלה אנחנו בכל זאת המשכנו לעלות, כשהגעתי לשטח, קצה השטח ה..... אמרתי בסדר, כולם להתיישב, כולם לשמור על שורה. מפה אנחנו מתחילים את ההסתערות ואש ובאמת החלה תזמורת של ממש זה היה יוצא מן הכלל, לא זכור לי בחיים אפילו לא בסרטים אש כזאת התת מקלעים האלה הם נפלאים, והחלה תזמורת של 15 פלוס שני מקלעים וכך התחלנו להתקדם אני צועק אתה אל תרוץ, מה אתה נשאר מאחור, קצת

קללות קצת זה אבל ככה זה זרם יפה, לא נתתי לאף אחד להשתחרר מהזרוע, אליעזר על ידי גם כן עזר. התקרבונו עד בסביבות 30 מטר מהעמדה שלהם אז אני שומע שאליעזר צועק "איי" אני תופס אותו בצד שלו, שאלתי מה קרה, הוא אומר אני חושב שנפצתי בגב, אתה יכול להמשיך? הוא אומר אני חושב שכן, בסדר ובמקום הזה צעקתי לחברה אני זורק רימונים מייד אחרי הרימונים ממשיכים להתקדם, הוצאתי שני רימונים מהחגורה, הוצאתי זרקתי, שומע את הפיצוץ, המשכנו להתקדם אני מרגיש שמישהו עם גרזן חותך לי את הרגל, ממש הפיל אותי במכה נוראית כזאת, כאב תופת, הדבר הראשון כשאני עוד לא הגעתי לקרקע היה או עכשיו אני יוכל לנוח איזה יומיים, אנחנו היינו כל כך עייפים, באמת ללא, כל לילה כל לילה וזה היה אחרי ההתקפה על עין זיתון וכיבוש עין זיתון וההתקפה הראשונה וההתקפה זה, הדבר שהכי חסר היה לי והטריד אותי זה רגע לנשום אוויר כמו שצריך, תביאו לי סדינים לבנים ואני אוכל לישון בלי נעלים, אני כל כך זוכר את זה היה טראומטי בקיצור מפני שבעצם הפגיעה הפילה אותי כל הרגל התרסקה לחלוטין מזל שהנעל החזיקה אותה וכמו שזרקתי את הרימונים ראיתי מהפיצוץ צללית כזאת שחורה, החלטתי שזה שם בכלל כל המצודה בנויה מאבן סיד כזאת, אבן גיר לבן אבל ראיתי צללית שחורה, הצללית הזאת אמרה לי אתה חייב להגיע לבור אז בשביל ההשרדות אני חייב להגיע לבור. אז עם רגל אחת, עם שתי רגליים, עם התת מקלע קפצתי ככה באיזה צורה הגעתי לבור הזה שהוא נמצא בסביבות של 10 מטר מהעמדה שלהם (והכוח ממשיך להתקדם?) הכוח כולו כבר היה בדיוק כמו שהתחלנו בפעם השנייה של ההסתערות, בעצם הכוח כבר לא היה פה, לא היה אף אחד (אפילו פצועים?) פצועים והרוגים. המקלעים, שני המקלענים מאי נחשי ודן הרשלם, מצד שמאל אינם, הם הראשונים שהלכו, כנראה שהערבס ראו את עוצמת האש של המקלע אז הם כיוונו ישר על דן ומאיר, שניהם מהכשרת הנוער העובד חולתה, שני בחורים מקסימים, באמת כל אחד גוליית. ובעצם כשאליעזר נפצע ואני נפצתי כל הכוח חוסל בעצם. זה היה כמו במין אה... אני לא יכול לעמוד אפילו את הזמנים, זה הלך כל כך מהר כל הדבר הזה שמצאתי את עצמי בעצם בבור הזה, לבד, בשקט מוחלט, רק הערבים יורים (גם הכוח .....?) הכוח שלנו נמצא בשטח מת מאחורי, הוא עוד לא הכנסתי אותו, ואני בדיוק, השאלה במקום, הוצאתי עוד רימון ואני זורק רימון ואחרי הרימון אני מפנה את את הראש, ככה המשקל על הגב לתוך הבור ועם הידיים "חיים חיים", שום דבר ואני צועק חיים לימוני בוא מייד הנה עם הכוח, בוא בוא בוא, שום דבר, צעקות שלא יודע לא יכול להיות, אבל יכול להיות שהוא היה בשטח מת והפיצוצים והירי גם במשטרה, זה קרוב מאוד, המשטרה נמצאת תכף מצד שמאל, זה מצד ימין, בית שלוה הרי מכל מקום יריות וזה למעלה אצלנו וב..... למטה אני לא יודע הוא לא שמע או לא שמע ופתאום אני שומע צעדים עם נעליים מסומרות על הסלעים שם רץ מישהו וצועק לי אבינועם אבינועם, אומר לו כן אני פה, הוא בא עד אלי נעמד בחוץ, מחוץ לבור, הוא נראה לי משהו ענק כי אני הייתי בתוך הבור, אני רואה ככה צללית כזאת כלפי מעלה, אני שואל אותו מי אתה כי אני צעקתי לחיים לימוני, זה לא חיים לימוני הוא אומר לי אני הפיאטיסט, מה זה פיאט, מה

פיאט, אני אפילו לא ידעתי שיש לי פיאט כי כשאנחנו יצאנו... (מה זה פיאט?) פיאט זה בעצם בזוקה אבל זה בזוקה ישנה על קפיץ זה לא עם מטען עודף ששולח את הפגז זה הפעם הראשונה שהשתמשו מה שקוראים במטען חלול אם אתה יודע מה זה מטען חלול כי הבזוקה גם בנוייה על הבסיס הזה וזה היה מין רימון כמו בלון כזה בגודל עם אף כזה ארוך וזנב מאחור עם... הכלי עצמו זה איזה מין שרוול, חצי צינורעל רגלית שאת הפגז הזה אתה מכניס אותו מלמעלה ודוחף אותו עכשיו יש בו קפיץ חזק ביותר, זה באמת היו אנשים חזקים ..... אתה נשכב על המצד מ..... שאתה יורה, אתה מחזיק עם הרגל, מכווץ את הרגל ומותח אותה בכל הכוח וע"י זה אתה מותח את הקפיץ עד שהוא נתפס בהדק. קליק ואז הקפיץ, עכשיו אתה שם לו את הקן ואתה שם את הרגלית הזא, אתה מכוון ויורה, יורה בסך הכול ל-40-50.... בקיצור אני ידעתי מה זה פיאט אבל אף פעם לא ראיתי את זה בהפעלה. (ככה הוא נעמד שם מעל הבור?) הוא עומד לידי הוא אומר לי מה לעשות מי אתה? אני פיאטיסט אני לא מכיר אותך בכלל, מסתבר שכשאנחנו יוד יצאנו להתקפה הגיעו איזה שלושה או ארבעה חבר'ה מהגדוד הראשון שעלה מ ..... קרב משמר העמק והעלו אותם עצרו כל הרכב שהיה על הכביש, משאיות, אוטובוסים זה, העלו את כל הגדוד הראשון מהר לצפת בכוונה שאם אנחנו ניכשל אז יגאל אמר את כל הגדוד אני שולח מיד לא יתכן שצפת תיפול ביבי... צפת זה כל הגליל בוודאי ובוודאי אצבע הגליל לא יתכן שהערבים ינצחו, אז אם הגדוד השלישי יכשל מיד מכניסים את כל הגדוד הראשון והם הגיעו אלינו ישר מהקרב במשמר העמק שאנחנו כבר יצאנו לעלות על המצודה ואז חילקו אותנו אתה תלך לאיציק אתה תלך לזה אתה תלך לאבינועם וככה הוא הגיע לא ידעתי בכלל ב..... שיש לי דבר כזה, אז הוא הגיע במקום חיים לימוני אמרתי בסדר הוא שואל מה לעשות, אמרתי בוא תשכב על ידי לפני שהורגים אותך, טוב הוא יורד אני אורמ לו אתה לא רואה את הקיר אש הזה? העמדה הזאת של הפיקוס אז כששכבתי בתוך הבור כבר לא לא זה היה קודם כל משהו בסביבות 10 מטר ממני, מהעמדה. אני רואה את ה-... זה היה כמו קיר של אש, זיקוקי דינור כזה אני אומר לו תרביץ להנה פגז, הוא אומר לי תראה אבינועם זה קרוב מידי זה מסכן אותנו אמרתי תעזור אותי מסכן אותנו תרביץ כבר! אני צועק עליו ככה בעצבנות, הוא ומר לי טוב זה על אחריותך, בסדר על אחריותי נעשה את החשבון אחר כך, ... הבחור נשכב על הצד, דרך את הכלי אני אומר לו נו כבר נו כבר הוא אומר לי רגע אני מוכרח לדרוך אותו צריך למתוח את הכלי הנוראי הזה. הוא דרך אותו, הציב אותו, שם את הפגז, טוב אתה בטוח שאתה רוצה ..... תרביץ אני בטוח מעל ומעבר יאללה. ופשוט תעשה קליק אתה שומע את זה משתחרר והפגז עף בחושך זה לא מאיר, בום הייתה התפוצצות אדירה, הוא פגע אבל פשוט בדיוק בעמדה הזאת של ..... כל העמדה הזאת של השקי חול עם כשזה התפוצץ ראיתי בשמים לא יודע מה, או שזה שקי חול או שזה ראשים של ערבים, המקלע או כל מיני דברים עפו בשמיים ונעשה שקט מוחלט, אבל שקט שלא... אבל כל זה מההתחלה שעלינו צעקתי את המיקום של הפוזיציה של הכוח שהערבים התחילו לירות עד לירי של הפגז אני מעריך לקח פחות מדקה בטוח. לנו לא, בסך הכול הקצב שהלכנו הוא קצב מהיר

הגענו לבור הזה מה זה לעבור 40 מטר בהליכה מהירה, כלום. ואז התפוצץ יוצא מצד ימין שקט כזה נפשי ואני פשוט ..... אחורה, חיים, חיים, חיים. ואז הופיע חיים על כל הכוח אני חושב שבלל הירי מסביב היה תופת כזאת של אש הוא לא שמע. שואל אותי מה לעשות אני אומר לו תעלה על הפיטמה תחסל את כל מי שנשאר שם ותתמקם להגנה ולאפשרות של התקפת נגד. הוא עולה על ..... ורואה את הצללית שלו עם החבר'ה עולים על הפיטמה כי אני כבר נמא בעמדה כל כך קרובה שאני רואה את הכול. .... אומר לי "אבינועם אין נפש חיה הכול ריק" יופי אז תתמקם תתכונן לאפשרות שתהיה התקפה נגד. בסדר, זהו.

זה למעשה נגמר הקרב. מזה אותם לוחמים סורים, ירדנים, פלסטינאים אחרים או מקומיים שהיו על המצודה שהיו משהו בסביבות 2 מחלקות לפי עוצמת האש שלהם וכשהם ברחו הם ברחו. הם רצו ישר ירדו לרובע הערבי וצעקו מה שצעקו וכל הערבים על נשותיהם ועל ילדיהם הכל התחיל לזרום עוד באותו לילה כבר לכיוון מירון הזו לוואדי עין עמוד, הכוונה שעד היום שם יושבים בין ..... לצידון..... (כל זה בגלל הפגז?) הפגז היה זה שהכריע את המלחמה הזאת. אבל האמת היא שההכנות לקראת ההתקפה הזאת עם הכפר עין זיתון והכפר סאסא שתקפנו ועמוקה ו ..... וכול הפעולות האלה שאנחנו עשינו, כמה חודשים כבר, כולל ההתקפה, אני לא יודע אם סיפרתי לך על ההתקפה על התחבורה כן, כולל ההתקפה הזאת ועוד כמה פעולות באמת, חלקן הצליחו חלקן לא הצליחו אבל אנחנו העברנו את היוזמה אלינו בנחישות מוחלטת והם לא היו מאורגנים, אנחנו היינו עניים אבל אנחנו היינו עניים עם נחישות של חברים, הם אמרו שהם יזרקו אותנו לים לכולנו, לי כבר היה משפחה בת ..... , היינו במצב נואש ונתנו כוחות אדירים, אדירים ללא שום ספק וזהו זה היה צפת ואז כשהכול הוכרע בנושא והיה שקט הגיע אותו חובש נפלא, יעקב קלינפלד, שהוא אחר כך הלך לפטרה ונהרג בפטרה, יענקליה קלק שמו היה בפי החברים. הוא בא אלי לטפל לפי מה שהיה רק אחרי ההכרעה יהיה טיפול בפצועים, שאלתי אותו אם יש הרבה פצועים והוא אמר שיש איזה 10 פצועים, יש הרבה הרוגים והוא חתך לי את הנעל הוא לא יכל להוריד הרגל הייתה מרוסקת לגמרי, חבש מה שחבש והגיעו אלונקאים לקחו אותי ישר לבית החולים למטה ..... כלום ואני חיכיתי כי הייתי פצוע יחסית קל וכמובן שהרופא היחיד שהיה יודע להחזיק סכים ביד זה הרופא ששבועיים קודם העבירו אותו מראש פינה הוא בא מתל אביב עם אחיות ..... ניתוחים אני העלתי אותם לכנען והוא הגיע לצפת ונכנס לשם ועבד יום ולילה יום ולילה ואני חיכיתי בסביבות שעה 8 בבוקר מהלילה, כאבי תופת, לא היו גם אמצעים של משכחי כאבים בכלל זה היה תקופה כל כך פרימיטיבית. אנחנו כבר גומרים כבר גומרים ואז לקחו אותי ואז היו מרדימים עם נרקוזה שמים לך איזה צמר גפן כזה, אמרו לי תספור ממאה למטה, אני נתתי כל כך כאב לי כבר וכל כך רציתי לגמור את הסיפור שאפתי ככה שניים שלושה שלוקים כאלה ונרדמתי, לא היה צריך לספור. בסביבות שעה עשר אחת עשרה אני לא יודע בדיוק אני, מישהו נוגע בי, אני לא יודע מי, אני פותח את העניים, אני רואה את מפקד החטיבה ..... כהן ועל ידו עומד יגאל אלון ועוד פנים שאני לא מכיר, כולם צוחקים ככה, יגאל ככה שולח אלי יד ואומר לי תשמע אתה

עשית עבודה יוצאת מן הכלל זה היה שווה את הכול. הראשון שאני ראיתי זה היה, ראיתי אותנו, השלישי היה מייקל סטון, קולונל סטון שהצבא האמריקאי ..... ונהרג לי אבו גוש ..... יגאל החזיק אותנו כל הזמן על ידו בתור יועץ והוא באמת ..... אחרי שהם דיברו והלכו הלאה לראות את העיר נכנס אבא שלי, אבא שלי והאישה שלי הם הגיעו מכינרת, אז היו מודיעים הכול לא קודם למשפחות, לא היה קשר לא היה זה. מצפת שאנחנו היינו מנותקים בכלל כל הגליל היה במפקדה באיילת השחר.

דנה קפלן שהיום היא יושבת ראש עמותת הפלמ"ח גם כן מהכשרת עין גב הצופים גם כן עד היום חברה בקיבוץ פלמ"חים היא הייתה הקשרית, בבוקר אחרי ההתקפה שלנו אז מייד הודיעו שהפלמ"ח כבש את צפת יש לנו כך וכך הרוגים, אז לא הסתירו זה היה ממש... נהרג הממ"פ איציק אורמן ונהרג המ"מ אברהם כשאמרו אברהם זה יכול להיות אבינועם. אמא שלי ידעה כולם ישבו ליד מכשירי רדיו ואח"כ אמרו פצועים זה וזה וזה וזה הם הקריאו את השם שלי גם כן בתור פצוע אמרו לה רגע רגע הוא חי הוא לא נהרג אז היא על המקום באה לאבא ואמרה לו אנחנו עולים לצפת והם לקחו שם מישהו, איזה נהג עם איזה אוטו הם הגיעו לראש פינה עוד הדרך הייתה סגורה, כשהם הגיעו למשטרת ראש פינה הפגשו את יגאל אלון ..... אז יגאל אמר להם בואו תכנסו לאוטו יחד עם מייקל סטון הם הגיעו שלושתם, אמא שלי, אבא שלי ואישה שלי אז כשהם יצאו הם נכנסו. נט מה נשמע מה זה... בקיצור אבא שלי זה גם כן סיפור יפה. שלחתי אותו שיילך למצודה וייראה בדיוק הוא ימצא שם בור ובתוך הבור צריכה להיות נעל אוסטרלית כזאת קצת חנפנית אדומה. בצבא האוסטרלי היו נעליים אדומות ובצבא האנגלי היו נעליים שחורות כמו בצבא הזה. אמרתי לו בקיצור הבחור, הבחור האבא הלך, מצא את הנעל מלאה בדם והדם הזה הקריש עד הבוקר, הוא שמר אותה כמה שנים, היא הסריחה, אמא שלי זרקה אותה אבל זה כבר לא קשור לעניין זה סתם.

למחרת הייתה אחות יוצאת מן הכלל בכנרת, באמת אחות שהייתה כמו... אז כל קיבוץ היה לו היינו דיי מבודדים ולא היה לא אמבולנסים ולא זה תמיד היה רופא בקיבוץ לנו הייתה רק אחות שהייתה שווה באמת לרופא טוב. למחרת הופיע ה..... של המשק עם האחות הזאת, החלטנו לקחת אותך הביתה לכנרת. בסדר אני שמחתי כבר הביאה מזרון, היה מזרון מאחורה על הזה ונסענו לכינרת. הגענו לכינרת היו שם חדרי חולים עד היום עוד ישנם באותו מקום בדיוק. השכיבו אותי בחדרי החולים למחרת זה היה לא למחרת היו עוד כמה ימים שם זה היה ב-10 למאי או ב-11 ..... ב-15 כבר התחילה הפלישה. הסורים פלשו לצמח, דגניה א' דגניה ב' ואז התחילו האח שלי נפצע מאוד מאוד קשה בצמח בדגניה בעצם. ואז התחילו הרוגים ופצועים והיה הרגשה שהסורים ימשיכו יעברו את דגניות זה היה הקרב על ..... אז החליטו לסלק אותנו. את הילדים את הפצועים אני יודע העבירו אותנו לבית חולים בטבריה ..... ואת שמוליק אחי פינו לבית חולים בעפולה, הוא היה פצוע קשה מאוד, פגז מרגמה מטר ממנו כשהו היה בריצה כל ה..... כל ..... כל הרסיסים עד היום יוצאים לו רסיסים .....

בקיצור לקחו אותי לטבריה, בטבריה סבטוחה שם פגשתי שוב פעם את אמקה מלי ואת ברנדי שבוע קודם נפצעו והורידו אותם עד טבריה ושם הם נעצרו אז בא מישהו ואמר שאמא שלי לא יכולה גם פה וגם בעפולה שמוליק הוא פצוע יותר קשה בקיצור לקחו אותי בטנדר להיות יחד עם האח שלי, הביאו אותי.

צד ב' - חזרה למלחמה

ואז אחר כל צחוקים, היו צחוקים. כולנו מיטה ליד מיטה בחדר הגדול בקומה למטה הם נפצעו כולם בקרב מזוויע. שייקה היה מ.פ וגנדי היה מ.מ וחקה מ.מ. כולנו ושם עשינו סבטוחה שלם וחגיגה שלם. אז העלו אותי לשלומי לחדר המסוכנים אחד לבד בחדר כי הוא. וזהו בילינו יום ואז היה הקרב הנוראי בג'נין של חטיבת כרמלי שהיו כולם ..... חלק נהרגו.

ג'נין לא התחילה מעכשיו, ג'נין היא מקום פרוע, היינו חייבים לפנות את עפולה. ג'נין זה ממש עפולה, אז לקחנו את כל מי שהיה אפשר לטלטל אותו, שהוא לא היה ולקחו גם אותי והריצו אותנו דרך ה....., על יד גן יגאל מהיער, יער בלפור ומעל גן יגאל ירו עליי. עברנו גם כן שם בדרך העפר לאורך קו הנפט לחיפה והביאו אותנו לבית החולים 10 כאשר הבית חולים הזה הוא בית חולים ..... למחלות מדבקות, טיפוס וכל הדברים האלה. ובעיקר הערבים היו חולים בדברים כאלה. אבל חיפה בדיוק נכבשה, ערבים ברחו לעכו ולכל הזה והבית חולים נשאר מלוכלך, מסריח ומלא טינפות. גייסו מהר כל מיני אנשים, נשים עבדו ורחצו את הבית חולים לפה ואת המיטות ..... וחומרי חיטוי וכל מיני והכניסו אותם ישר את הפצועים ..... האלה, ישר, ישר ישר (ואולי.....) לא! אני כבר היה לי גבס על הרגל, הלכתי עם קביים. היו פצועים, היו כאלה שמתו, בלי סוף אבל אנחנו כבר וחשבנו כבר ל... ואותה ..... שמשכה אותי מבית חולים מצפת לכינרת, הילדים ופינו את כל הילדים והנשים (הרבות/אבות) מהקיבוצים. מהקיבוץ לחיפה וחששתי שהסורים יצליחו להתקדם. אז אחר כך הקטנה שלי הייתה בת כמה חודשים, נולדה באוגוסט והיה יוני כבר, סוף מאי אז היא גם כן עם ה..... שלה עם ה....., איך קראו לזה, מוסדות הילדים. אז **היטי** הזו באה עם טקסי עם איזה מין חלוק... יאללה תתלבש! לא היה לנו שום דבר מה להחליף, לא תחבושות לא היו לנו, לא חומרי חבישה, לא היה מי שיחבוש. היו שם ילדות מתוקות שבאו התגייסו בתור אחיות, בנות 16-17 אלה, אלה היו אחיות. רופאים בטח שלא היו. התלבשתי בחלוק נכנסתי למונית והלכתי לבית הספר גאולה בחיפה למעלה ב....., וזהו ..... וחלק מילדי בית הספר מהכיתות הנמוכות ושם הייתי אני חושב משהו בסביבות של שבועיים. ואז הגיעה ההשבעה של כל החיילים של צה"ל ואלי הגיעו גם כן ..... של קצין ועוד מישהו, אני לא זוכר, והשביעו אותי. קיבלתי מאז את הפנקס, פנקס חייל, עם המספר ולפי המספר אולי אם אני יגיד לכם זה יראה לכם 80409 זה המספר שלי, זה מראה עד כמה שזה תחילת תחילת הסריה של החיילים. .... אחרי כמה זמן אחות שהייתה איתנו, אחות של הקיבוץ

שבאה עם הילדים והתינוקות, היא לקחה אותי תחת חסותה וגם הדריכה אותי מהבית חולים כמו שסיפרתי (בית חולים 10) רגע. הדריכה אותי, האח שלי שהיה פצוע קשה מאוד שהוא היה בבית חולים רוטשילד עמדו לגדוע לו את הרגליים והרופא המנתח אמר שהוא ידחה את הגדיעה בתנאי ששיגו חומר מיוחד שקראו לו "סטרפטומודין" אם אני לא טועה. והאחות הזאת שהיו לא קשרים יוצאים מן הכלל שהייתה לפעמים יותר מדוקטור, לקחה מונית ורצה לתל אביב וחזרה מתל אביב אחרי חצי יום עם המונית עם אמפולה (בקבוק) אחת של הסטרפטומודין הזה. את האמפולה הזאת נתנה שם בבית החולים ואמרה לאחיות שיטפלו באחי שמוליק שאת האמפולה היא רוצה אחרי שיוציאו ממנה את החומר וזה מה שהם עשו, הם הזריקו לו את את הסטרפטומודין, היא לקחה מים רותחים, הכניסה לתוך האמפולה וניערה אותם. את זה היא לקחה לבית ספר שהייתי שם. שמה לי בתוך הפצע שהוא היה בור ענק של של... כל הרגל התנפחה אז כתוצאה מזה הפציעה עצמה נוצר חריץ עצום. היא הכניסה בפנים גזה או צמר גפן, אני לא זוכר, ושפכה על זה את המים האלה מעורבבים על הסטרפטומודין הזה, שהיה אז תרופה מאוד נדירה ויקרה. אחרי... למחרת כבר הרגשתי פחות כאבים ותחושות בפצע. ואותן אחיות שמילאו את הפצע הזה כנראה גמרו את התפקיד שלהן ועוד יום והפצע הגליד ונעשה צלקת ורודה יפה ללא מוגלה וללא ריח והרגשתי את עצמי חזרה בין אדם בין האנשים ועדיין כאב לי אבל היה אפשר להתגבר. היא גם סידרה לי קביים, מאיין אני לא יודע והתחלתי לצלוע על שתי קביים. פיתחתי שיטה הייתי קופץ עם הקביים קדימה שני מטר ואחר כך זורק את הגוף, או מין קפיצות של קנגרו והתמכרתי לזה ואף אחד לא היה יכול ללכת איתי במהירות שלי, להוסיף את זה שהייתי ספורטאי ובעל כושר כנראה לא רע. זהו החלטתי שמספיק אני יכול לחזור לשרת בצבא לפחות גם בתודעה בזה הרגשתי שעדיין צריכים לוחמים והחלטתי שמקומי בין הלוחמים. ואז לקחתי ילקוט צד עם גרביים, מגבת, כלי גילוח ויצאתי באוטובוס לתל אביב. יצאתי לתל אביב גם לפי הזמנתו של שאול אבי גור שהוא היה חבר קבוצת כינרת ובעצם היה סגן שר הביטחון, הסגן של דויד בן גוריון לענייני ביטחון, רכש ולאחר מכן העלאת עולים כל ההברחה כל הדברים שקשורים בסודיות ובזה שאול אבי גור הוא היה מלך בעניין הזה ובנו נהרג כשאני עוד הייתי בבית החולים בעפולה, בקרבות הנוראיים שהיו בצומת גולני על יד..... הבן שלו היה אחד הלוחמים הטובים, האמיצים ביותר שאני הכרתי, באמת לזכותו יש דברים מופלאים. מותו היה אחת הטרואמות הקשות ביותר שלי במלחמת השחרור. אני אחזור לשנייה אחת על הקרב על המצודה בשביל להסביר. הקרב על מצודה היה לאחר תקופה ארוכה של קרבות מתמשכים לאורך זמן והיינו עייפים בצורה, אני לא זוכר מאז אף פעם התקרבות למצב עייפות שכזה כמו אז. אני חזרתי אז מקורס הקצינים וקיבלתי את המחלקה שלי וישר עלינו על צפת כפי שסיפרתי לא נחזור על זה, וכשאנחנו הסתערנו על המצודה ומימיני ומשמאלי נפלו לוחמים ואני עצמי הופלתי לקרקע ע"י צרור שקיבלתי ברגל, שבעצם היה אחד הדברים הנוראיים ביותר, זה פשוט זרקו אותי כאילו מישהו גם גרזן הוריד עלי. כשנפלתי הדבר הראשון שחשבתי עליו ..... נהדר, אני יוכל

לנוח יום, מקסימום יומיים, אני ישן על מיטה עם סדין נקי, דבר שכבר פשוט היה מעורפל בראש, זו הטראומה אחת הקשות שעברתי במלחמת השחרור ואחר כך הסתבר שזה כבר לקח יותר מיום ויותר מיומיים אבל נחזור חזרה לעניין של גור אבי גור, אני שכבתי בעפולה יחד בחדר אחד, חדר הגוססים בגלל אחי חדר נפרד וכמובן המצב רוח לא היה מי יודע מה אבל היינו בבית חולים מוגנים ומטופלים וסדינים מלוכלכים וכל מה שקשור ואוכל בזמן. והנה הגיעה לשם הודעה שגור נפל, הוא היה אחד החברים הכי טובים שלי, נער בשנתיים קטן ממני אבל את כל המשובות ואת כל הגדילה בקיבוץ בתקופה ההיא יצא לי לחוות יחד איתו. יש פרקים שלמים של שובבויות ומעשים שעשינו יחד והוא היה באמת אהוב שלי וכשהוא נפל זה כבר היה אחרי 14-15 הרוגים מהקיבוץ בניהם 3 או 4 בני הקיבוץ מהגיל שלי שנפלו בצמח בקרב על ..... וגור עבר זה וגם גילה שם מעשי גבורה של ממש אחר כך ה הוא היה בקרב על עין גב ולזכותו נאמר שהוא הציל את עין גב, סיפור בפני עצמו, והגיע לקרב בסגירה, מה שקוראים הקרב על צומת גולני. הוא היה במחלקת הקומנדו של חטיבת גולני גדוד 12, גדוד ברק גולני ובעצם רוב המשימות של הגדוד והחטיבה נפל עלהבחורים האלה, בניהם גם גיסי, האח של ..... וכשגור נפל הגיעה אלי ההודעה לעפולה לבית החולים, אני קרה לי משהו שלא יכולתי כנראה יותר לעמוד בזה ואני פרצתי בבכי, שום דבר לא עזר, זריקות וכדורים. בכיתי 24 שעות וכל הרופאים מבית החולים הגיעו, זה כנראה היה המשבר היה כל כך נוראי. סמל החיים, סמל השובבות, סמל היופי היה בו בגור הזה וזה אחד האקטים הקשים ביותר שהיו לי במלחמת השחרור. אחרי זה היה קרב גינין, חטיבת כרמלי שנלחמה בגינין גם כן ספגה אבדות נוראות, זה היה קרב שנפלו להם כ- 120 לוחמים ועשרות פצועים ובאופן טבעי שבית החולים עפולה היה המקום הנגיש ביותר לעסק הזה ואז הסתבר שאין מקום, יש אולי פצועים קל. (חסר פה קטע בקלטת) טוב אתה חייב להבין כל הזמן להחזיר אותי התייצבתי אצל שאול אבי גור בבית בשדרות חן בתל אביב (למה נסעת דווקא לשם?) כי הוא ביקש לראיין אותי בקשר לבן שלו שנפל, הוא היה בצרפת בפריס בזמן הזה, הוא חזר לארץ, הפסיק את השליחות שלו וחזר לארץ זמנית, כי הוא לא יכול היה יותר והוא ביקש אותי לספר לו על גור בקטע הזה שהוא לא היה בארץ מה ידוע לי. (איפה, איך מצא אותך, איך הוא ידע איפה למצוא אותך?) הוא ידע שאני נמצא פצוע בין הילדים של כנרת שפוננו לחיפה איכשהו אני לא יודע, ולחיפה הגיעה לי ההודעה שהוא מבקש שם לראות אותי היות ואני גם חשבת לי לחזור להילחם ואז הגיעה הודעה ששאול רוצה לראות אותי אז נסעתי אליו. הגעתי אליו והוא שאל אותי על הבן שלו, על בנו גור, שמו היה שאול ..... אבל כשבנו נפל הוא החליף את זה לאבי גור, אני אמרתי לו שהרבה אני לא יודע כי אני לא הייתי עם גור בקרבות עצמם חוץ מפעם אחת כשגמרתי את קורס הקצינים, אני סיפרתי על זה נכון, כיבוש טבריה שיצאתי לחסום את הזה וגור ודן ששניהם בעצם נהרגו, גור ב ..... ודן בצמח הלכו איתי והתלוננו שהם לא עושים שום דבר שהם לא חשובים וזה. לא היה לי מה לספר לשאול. כשגמרתי את העניין הזה שאול שאל אותי מה אני מתכוון לעשות, אמרתי לו תראה אני תמיד חלמתי להיות טייס ללכת לחיל רגלים,

אני לא יכול אני תמיד חלמתי להיות טייס, ללכת לחיל רגלים אני לא יכול, אני אלך עם קביים אני לא אוכל להסתער אז הוא שאל אותי אתה עוד רוצה להיות טייס, אמרתי לו כן, ותאה יכול, אני לא יודע אם אני יכול אני רוצה, ואתה יכול עם קביים עם גבס על הרגל אתה יכול להיות טייס?, אמרתי לו אני לא יודע מה זה דורש והיחידים שיכולים להחליט זה אנשים, אנשי מקצוע. טוב אז אם אתה עוד רוצה הוא הוציא פנקס קטנצ'יק מהכיס, תלש דף ושרם על זה משהו, שרבט על זה משהו ונתן לי את הדף הקטן הזה והוא אומר לי תראה תיגש לבן אדם בשם חיים שחר, עד היום אני זוכר את שמו הוא, מטה חיל האוויר נמצא במלון רון על שפת הים בתל אביב, זה תחילת רחוב אלנבי ממש איפה שהיום מול בניין האופרה, ממול יש בניין כזה 2 קומות, זה היה מפקדת חיל האוויר תיגש לשם הוא השליש של חיל האוויר ותיתן לו את הפיתקה. אני באתי לשם, אחראי שכר אחראי שכר שאלו אותי כן מה אתה רוצה? נתתי לו את הפיתקה, זה שאול אבי גור שלח לך. כן הוא קורא, נו ואתה באמת יכול ללכת ככה במצב הזה עם הגבס על כל הרגל, עם קביים, אמרתי לו אני לא יודע אם אני יכול אני רוצה לנסות אני יודע. הוא אומר בסדר טוב שבאת בדיוק מחר מתחיל קורס טיס בבית **טראס**, זה על יד באר טוביה, יש שם שדה תעופה וסע לשם ותקבל הם כבר יודעים. שלח ניצב במעבר ..... משהו כזה איזה פיתקה שוב פעם ויצאתי עם התיק הלאה לבאר טוביה, נסעתי לבא טוביה. באתי לבית **טראס**, התייצבתי במקום ונתתי את הפתק למפקד הקורס, הוא הסתכל עלי ככה ואומר אתה חושב שאתה יכול לטוס?, אמרתי לו אני לא חושב כלום אני לא יודע מה זה לטוס, אני יכול כל מיני דברים לעשות, אני יכול להתחרות איתך בריצה אם אתה רוצה, אני עם הקביים ואתה עם הרגליים שלך, טוב זה מצא חן בעיניו הוא חייד ואמר לי בסדר כנס לכיתה. ככה התחלתי, התגייסתי לחיל האווירע"י פיתקה פה פיתקה שם (מי היה מפקד הקורס?) אני לא זוכר, לא זוכר, אני יכול נכנסתי לכיתה (חסר קטע בקלטת) אני זוכר שהיה אחד מהלוחמים שלי מהכשרת ארז שמו היה אהרון **ציקיואלי** הוא היה אחד החניכים שהוא לא יודע איך הוא עבר איך זה אני כבר לא הייתי בגדוד כמה זמן, כמו חודש וחצי משהו כזה ומצאתי אותו שם. אח"כ הוא נעשה אחד מבכירי חיל האוויר, הוא היה המפקד השלישי של קורס הטיס והוא גם הראשון שהפיל שני מטוסים מצריים, **ומפאיר** ..... אחד ומטוס **מיטאור**, מטוס הסילון הראשון שהיה לצה"ל, מטוס בריטי איתו הוא הפיל שני מטוסים במכה אחת, כל זה היה באשקלון **ובניצנים** לאחר מכן. התיישבתי ע"י אהרונצ'יק, כן כן הכל טוב ההרצאה הייתה על זה מה זה מחייב אותנו. עם תחילת הקורס אנחנו נאלץ לחתום על 5 שנים קבע, מי שרוצה לגמור את הקורס טייס ואני שמעתי את זה, נגמרה ההרצאה יצאנו החוצה, אני אמרתי לאהרונצ'יק אני חושב שאני גמרתי את הפרק של הטייס שלי כי אני כבר הייתי 5 שנים בפלמ"ח עם כל המהדורה, מטוראי וכל מה שעברתי, בנתיים נולדה לי הבת, אמרתי אני רוצה קצת בית, וויתרתי על קורס הטיס. כנראה שגם המצב הפיזי שלי היה כזה שעזר לי להחליט בנתיים לוותר על האופציה הזאת שרציתי כל כך בזמנו. אמרתי לחבריה שלום והמשכתי עם הקביים חזרה, עליתי על האוטובוס שמגיע בעם ביום לבאר טוביה דרך

קסטינה, חזרתי לרחובות חזרתי ישר לתל אביב לרחוב ירושלים ביופו שם היה מטה הפלמ"ח, עם הילקוט צד, עם הקביים עם הזה באתי לשם, פגשתי מישהו לא זוכר בדיוק מי, מה העניינים, מה אתה עושה?, אמרתי לו שאני מחפש את המלחמה, או אתה, עכשיו מרכיבים גדוד סיור משוריינים וגייפים בחטיבת הראל, הם נמצאים ברמלה, מפקדת חטיבת הראל נמצאת בחטיבת ישראל שזה בדיוק איפה שהיום החטיבה האווירית בלוד, תסע לשם ומשם הם יעבירו אותך כבר לגדוד. בסדר שלום שלום להתראות, עליתי על האוטו, נסעתי למחנה ישראל. הגעתי למחנה ישראל לא הכירו אותי, אני כאיש ביחידת יפתח התייצבתי שם ואמרתי שאני מחטיבת יפתח. שלחו אותי מהמטה והפנו אותי לגדוד הסיור. מצויין בוא תעלה על הגיפ, עליתי על הגיפ, לקח אותי איזה בחור לרמלה. הגענו לרמלה, כמו שנכנסנו למקום הזה שהגדוד היה מאורגן, מי מגרש כזה דיי גדול, אני רואה שהגדוד עומד בצורת ח' עם כל הרכבים והגייפים המשוריינים ומהצד עומד משוריין קטן ומהצד רשום עליו, עד היום אני זוכר, 'במבוי' ועל הצריח שלו יושב, בהתחלה לא הכרתי אותו, אבל אחרי שהוא התחיל לצעוק אבינועם אבינועם בוא הנה, לפי הקול הצרוד זיהיתי את **גברוש**, גבריא רפפורט בן קיבוץ בית אלפא. וניגשתי אליו (איפה הכרתם?) אנחנו הכרנו כי הוא היה בקורס ממ"כפים של הפלמ"ח בכינרת, בין החבר'ה האלה כמו רבין וכל החברה הזאת ..... כהן ויוסף ..... כל החבורה הזאת, גם **גברוש** שהוא היה צעיר מהם באיזה שנתיים אבל הוא ברח מהקיבוץ והתגייס לפלמ"ח והוא היה איתם ואנחנו כילדי המשק שהיינו הרבה מאוד מבליס באיזור הלולים שעל ידם, זה היה האטרקציה הגיל שלנו, הוא הכיר אותי ראשון. בקיצור הוא שאול אותי תגיד אתה דבר ראשון לפני מה שלומי מה זה אתה חושב שאתה יכול לנהוג במשורייני? למה לא, אני אנסה, אז הוא אומר לי יופי כנס ונעשה סיבוב. נכנסתי למשורייני, הנעתי אותו והפציעה שלי הייתה ברגל שמאל ורגל ימין הייתה לי, תודה לאל, לגמרי בסדר והרגל שלוחצת על הגז, על הברקס, או גז או ברקס זה מה שצריך (איך לחצת על הקלאצ'?, אין במשורייני או שיש?) יש קלאצ', עם גבס אפשר ללחוץ, אני גם הלכתי עם הגבס אני קפתי על הגבס, ככה שזה הסתדר בסדק. עשינו סיבוב בתוך רמלה שנכבשה תקופה לא ארוכה לפני זה והוא בשמחה אומר לי יופי עכשיו אנחנו נצטרף לתוך המסדר, ל-ח' שעמדו כל הפקידים ואנחנו יוצאים עוד שעה למחלמה. בסדר אני הנהג שלו במשורייני מקומי שעשו אותו פה אבל כבר משוכלל עם זוויות ומקלע **אנגיי** בצריח ככה שזה כבר כלי נשק מהמדרגה הראשונה כמעט f-15 של היום. בקיצור נכנסנו לתור של הזה ואנחנו יוצאים אחרי שעה, יוצאים למלחמה, קראו לזה "מבצע ההר" נסענו להרטור, מהרטור כבשנו שם את הגדוד הרביעי נלחם על המשלט המשותף שהיום זה בית שמש, העיירה בית שמש ואנחנו היינו במשטרה של הגדוד (מה זה המשלט המשותף?) המשלט המשותף זה העיר בית שמש (למה קראו לזה המשלט המשותף?) אם תיסע בדרך הזאת אז אתה תראה שאתה בא מהרטור אז אתה פונה ימינה איפה שאתה חוצה את הפסים, פסי הרכבת שעלו לירושלים ואח"כ הכביש פונה שוב פעם שמאלה, מתפצל אחד

לקיבוץ צורעה שמאלה הוא עולה בתוך מבצר כזה שמצד ימין ומצד שמאל שלו יש שיכונים והכביש עובר בתוך המבצר הזה ויורד מהצד הדרומי של השלוחה המאורכת הזאת. בצד המערבי היו החבר'ה שלנו, הייתה הפלוגה שלנו ואחד החברים שלי שנהרג שם, גימי, הוא תקף משם ובצד המזרחי, בצד היותר ארוך שזה עיקר העיר בית שמש הישנה כי היום את בית שמשף דבר ענק שמשתרעה מזרחה ודרומה ללא שום מגבלות.

(צד שני)

הצלע המזרחית של המצודה שכיסה על הרחבה של בית הספר המקצועי כמו שסיפרתי מקודם, הוחלט בגלל הסיבות האלה לתקוף אותם בו זמנית. ההתקפה תתחיל בשעה מסויימת כאשר פלוגה בפיקודו של איציק קופמן זכרונו לברכה תתקוף את המשטרה העירונית בצד מערב של המצודה, פלוגה שנייה, פלוגה מוקטנת בפיקודו של אברהם **ליר** תתקוף את בית שלוה, על מצודה, על הפטמה בעצם של כוחות הארטילריה שעמדו לרשותנו איזה שני ..... ארבע מרגמות 41 מילימטר, מרגמות 52 מילימטר, הכל ירוכו על הפיטמה על מנת (**חסר קטע**)

הם יתקפו רבע שעה לפני ה ... מצד ימין ומצד שמאל ועל המצודה עצמה, בצד הדרומי על הפטמה מפקד הגדוד אמר שהוא עשה חשבון שירד טון חומר נפץ, זה היה אז מעבר ליכולת ההשגה שלנו , אנחנו היום יודעים שזה כלום בעצם, אבל , הכל לשם ואני אחרי רבע שעה וחיפוי הארטילריה שלנו, והתקפות מצד שמאל ומימין אעלה למעלה ואתחיל את ההתפרעות.

ואמנם זה בדיוק מה שהיה, התחילה השעה שלנו ואיציק פרץ, והיו לנו בעיות קשות מאוד במשטרה, חומר נפץ רטוב, לא נדלק, לא זה, הפתילים היו ..... צריך היה לעשות חור בקיר ובשביל זה היה צריך לפוצץ חומר נפץ, לא פעל שלוש פעמים, החבלנים פרצו עוד פעם ועוד פעם, כל הזמן..... ניפצו.

אני עליתי למעלה וכשהגעתי – בצד הצפוני יש איזה מין ואדי כזה, שהולך ממזרח למערב, מפקד הכיתה הראשונה, אליעזר, שהוביל אותה קצת טעה, ונטה קצת יותר מזרחה, שזה בא מעל בית הספר המקצועי בדיוק, ואני ראיתי תיכף שהוא עושה טעות ואז הכוח הזה המסתער , כי אם אני אתן לו להמשיך בצורה הזאת הוא יגיע לא מול השטח הפתוח שבו אנו צריכים להמשיך לשמור על המבנה הזה אז עצרתי אותו בצעקה ובשביל לחסוך זמן צעקתי לכל הכיתה, לכל הכוח הזה כולם במקום ימינה פנה, 3 מטר קדימה ואז, כל זה היה בלילה, תרגול סדר. למזלי או לזה באמת כולם עשו את זה כל הכיתה ראיתי זה אחד אחר השני היה הדרך הכי מהירה להביא אותם חזרה למצב של פריסה נכונה. ראיתי שהם יושבים מול ..... ואז אמרתי בסדר כולם לפנות עכשיו דרומה, הכול בצעקות. אנחנו מתחילים לעלות אנחנו מגיעים לשטח הפתוח וככה היה אבל הערבים שמעו את הצעקות שלי ואז ה..... הזה פתח באש והתחיל. היו שם עצי אורן גדולים מאוד, התחילו להישבר ענפים מרוב פגיעות של הכדורים שלהם, התחילו ליפול עלינו חתיכות של עצי וכל מיני דברים כאלה. אנחנו בכל זאת המשכנו לעלות. כשהגעתי לשטח, קצה שטח המצופה אמרתי

בסדר, כולם להתיישב, עולם לשמור על שורה. מפה אנחנו מתחילים את ההסתערות ואש. ובאמת החלה תזמורת של ממש זה היה יוצא מן הכלל, לא זכור לי בחיים, אפילו לא בסרטים אש כזאת, התת מקלעים האלה הם נפלאים והחלה תזמורת של 15 פלוס שני מקלעים וכך התחלנו להתקדם אני צועק אתה אל תרוץ, מה אתה נשאר מאחור, קצת קללות קצת זה אבל ככה זה זרם יפה, לא נתתי לאף אחד להשתחרר **מהזרוע**, אליעזר על ידי גם כן עזר. התקרבונו עד בסביבות 30 מטר מהעמדה שלהם, אז אני שומע שאליעזר צועק "איי", אני תופס אותו בצד שלו, שאלתי מה קרה, הוא אומר אני חושב שנפצתי בגב, אתה יכול להמשיך? הוא אומר אני חושב שכן, בסדר ובמקום הזה צעקתי לחברה אני זורק רימונים. מייד אחרי הרימונים ממשיכים להתקדם. הוצאתי שני רימונים מהחגורה, הוצאתי זרקתי, **שומע את הפיצוץ**, המשכנו להתקדם. בדיוק כשהתחלנו מייד להתקדם אני מרגיש שמישהו עם גרזן חותך לי את הרגל, ממש הפיל אותי במכה נוראית כזאת, כאב תופת. הדבר הראשון, כשאני עוד ל הגעתי לקרקע היה אווה עכשיו אני יוכל לנוח איזה יומיים, אנחנו היינו כל כך עייפים, באמת ללא, כל לילה כל לילה וזה היה אחרי ההתקפה על עין זיתון וכיבוש עין זיתון וההתקפה הראשונה וההתקפה זה, הדבר שהכי חסר היה לי והטריד אותי זה רגע לנשום אוויר כמו שצריך. תביאו לי סדינים לבנים ואני יוכל לישון בלי נעליים, אני כל כך זוכר את זה היה טראומטי. בקיצור אני נפלתי מפני שבעצם הפגיעה הפילה אותי כל הרגל התרסקה לחלוטין, מזל שהנעל החזיקה אותה וכמו שזרקתי את הרימונים ראיתי מהפיצוץ צללית כזאת שחורה, החלטתי שזה שם בכלל כל המצודה בנויה מאבן סיד כזאת, אבן גיר לבן אבל ראיתי צללית שחורה, הצללית הזאת אמרה לי **לבור אתה חייב להגיע** אז בשביל הישרדות אני חייב להגיע לבור. אז עם רגל אחת, עם שתי רגליים, עם התת מקלע קפצתי ככה באיזה שהיא צורה הגעתי לבור הזה שהוא בעצם נמצא בסביבות של 10 מטר מהעמדה שלהם. (והכוח ממשיך להתקדם?) הכוח כולו כבר היה בדיוק כמו שהתחלנו בפעם השנייה של ההסתערות, בעצם הכוח כבר לא היה פה, לא היה אף אחד (**אפילו** נפלו פצועים?) פצועים והרוגים. המקלעים, שני המקלענים מאיר ..... ודן הרשלם מצד שמאל אינם, הם הראשונים שהלכו, כנראה שהערבס ראו את עוצמת האש של המקלע אז הם כיוונו ישר אל דן ומאיר, שניהם מהכר שרת הנוער העובד חולתה, שני בחורים מקסימים, באמת כל אחד גולית ובעצם כשאליעזר נפצע ואני נפצתי כל הכוח חוסל בעצם. זה היה במין אההה אני לא יכול לעמוד אפילו את הזמנים זה הלך כל כך מהר כל הדבר הזה שמצאתי את עצמי בעצם בבור הזה, לבד, רק הערבים יורים (גם הכוח .....) הכוח שלו נמצא בשטח מת מאחורי הוא עוד לא הכנסתי אותו ואני בדיוק, השאלה במקום, הוצאתי עוד רימון ואני זורק רימון ואחרי הרימון אני מפנה את הראש, ככה משקל על הגב לתוך הבור ועם היידים "חיים, חיים", שום דבר ואני צועק "חיים לימוני בוא מייד הנה עם הכוח, בוא בוא בוא", שום דבר, צעקות של לא יודע, לא יכול להיות (כמה מרחק זה, 30 מטר?) משהו כזה, ולא יכול להיות, אבל יכול להיות שהוא היה בשטח מת והפיצוץ והירי גם במשטרה, זה קרוב מאוד, המשטרה נמצאת תכף מצד

שמאל, זה מצד ימין, בית שלוה, הרי מכל מקום יריות וזה ולמעלה אצלנו וסבטוחס למטה, לא יודע, הוא לא שמע ופתאום אני שומע צעדים עם נעליים מסומרות על הסלעים שם רץ מישהו וצועק לי "אבינועם אבינועם", אומר לו כן אני פה, הוא בא עד אלי, נעמד בחוץ מחוץ לבור, הוא נראה לי משהו ענק כי אני הייתי בתוך הבור, אני רואה ככה צללית כזאת כלפי מעלה, אני שואל אותו מי אתה? כי אני צעקתי לחיים לימוני, זה לא חיים לימוני. הוא אומר לי אני **הפיאטיסט**, מי זה פיאט, מה פיאט (מה זה פיאט?) פיאט זה בעצם בזוקה אבל זה בזוקה ישנה על קפיץ זה לא עם מטען עודף ששולח את הפגז, זה הפעם הראשון שהשתמשו מה שקוראים במטען חלול אם אתה יודע מה זה מטען חלול כי הבזוקה גם בנויה על הבסיס הזה וזה היה מין רימון כמו בלון בגודל כזה עם אף כזה ארוך וזנב מאחור עם... הכלי עצמו זה יה מין שרוול, חצי צינור על רגלית שאת הפגז הזה אתה מכניס אותו מלמעלה ודוחף אותו עכשיו, יש בו קפיץ חזק ביותר, זה באמת היו אנשים חזקים ..... אתה נשכב על הצד מ..... שאתה יורה, אתה מחזיק עם הרגל, מכווץ את הרגל ומותח אותה בכל הכוח ועיי זה אתה מותח את הקפיץ עד שהוא נתפס בהדק. קליק ואז הקפיץ, עכשיו אתה שם לו את **הקו** ואתה שם את הרגלית הזאת, אתה מכוון ויורה, יורה בסך הכל ל-40-50 מטר... בקיצור אני ידעתי מה זה פיאט אבל אף פעם לא ראיתי את זה בהפעלה (ככה הוא נמצא שם מעל הבור?) הוא עומד לידי הוא אומר לי מה לעשות? מי אתה? אני פיאטיסט אני לא מכיר אותך בכלל. מסתבר שכשאנחנו עוד יצאנו להתקפה הגיעו איזה שלושה או ארבעה חבר'ה מהגדוד הראשון שעלה מ..... קרב משמר העמק והעלו אותם, עצרו כל רכב שהיה על הכביש, משאיות, אוטובוסים זה, העלו את כל הגדוד הראשון מהר לצפת בכוונה שאם אנחנו ניכשל אז יגאל אמר את כל הגדוד אני שולח מיד, לא יתכן שצפת תיפול בידי, צפת זה כל הגליל, בוודאי ובוודאי אצבע הגליל, יתכן שהערבים ינצחו. אז אם הגדוד השלישי יכשל מיד מכניסים את כל הגדוד הראשון והם הגיעו אלינו ישר מהקרב במשמר העמק שאנחנו כבר יצאנו לעלות על המצודה ואז חילקו אותנו אתה תלך לאיציק אתה תלך לזה אתה תלך לאבינועם וככה הוא הגיע, לא ידעתי בכלל ב..... שיש לי דבר כזה, אז הוא הגיע במקום חיים לימוני, אמרתי נו בסדר, הוא שואל אותי: מה לעשות? בא תשכב על ידי לפני שהורגים אותך. טוב הוא יורד אני אומר לו אתה לא רואה את הקיר אש הזה? העמדה הזאת של **הפיקוס** אז כששכבתי בתוך הבור כבר לא זה היה קודם, כל משהו בסביבות 10 מטר ממני, מהעמדה. אני רואה את ה... זה היה כמו קיר של אש זיקוקי דינור כזה אני אומר לו תרביץ להנה פגז. הוא אומר לי תראה אבינועם זה קרוב מידי, זה מסכן אותנו, אמרתי לו תעזוב אותי מסכן אותנו תרביץ כבר! אני צועק עליו ככה בעצבנות, הוא אומר לי טוב זה על אחריותך, בסדר על אחריותי נעשה את החשבון אחר כך, ... הבחור נשכב על הצד, דרך את הכלי, אני אומר לו נו כבר נו כבר הוא אומר לי רגע אני מוכרח לדרוך אותך, צריך למתוח את הכלי הנוראי הזה. הוא דרך אותך, הציב אותך שם את הפגז. טוב אתה בטוח שאתה רוצה .....? תרביץ אני ..... מעל ומעבר יאללה ופשוט תעשה קליק אתה שומע את זה משתחרר והפגז אף בחושך, זה לא מאיר ביום. הייתה התפוצצות אדירה, הוא פגע

אבל פשוט בדיוק בעמדה הזאת של ..... כל העמדה הזאת של השקי חול עם... כשזה השתחרר ראיתי בשמיים אני לא יודע מה, או שזה שקי חול או שזה ראשים של ערבים, המקלע או כל מיני דברים עפו בשמיים ונעשה שקט מוחלט, אבל שקט מוחלט שלא, אבל כל זה מההתחלה שעלינו כשצעקתי את המיקום של הפוזיציה של הכוח כשהערבים התחילו לירות עד לירי של הפגז אני מעריך לקח פחות מדקה בטוח. לא לנו, בסך הכול הקצב שהלכנו הוא קצב מהיר הגענו לבור הזה מה זה לעבור 40 מטר בהליכה מהירה, כלום. ואז התפוצץ יוצא מצד ימין שקט כזה נפשי ואני פשוט ..... אחורה, חיים, חיים, חיים. ואז הופיע חיים על כל הכוח. אני חושב שבגלל הירי מסביב היה תופת כזאת של אש, הוא לא שמע. שואל אותי מה לעשות אני אומר לו תעלה על הפיטמה תחסל את כל מי שנשאר שם ותתמקם להגנה ואפשרות של התקפת נגד. הוא עולה על ..... וראוה את הצללית שלו עם החבר'ה עולים על הפיטמה כי אני כבר נמצא בעמדה כל כך קרובה שאני רואה את הכול. .... אומר לי "אבינועם אין נפש חיה הכל ריק", יופי אז תתמקם, תתכונן לאפשרות שתהיה התקפת נגד. בסדר, זהו זה למעשה נגמר הקרב. מזה אותם לוחמים סורים, ירדנים, פלשתינאים אחרים או מקומיים שהיו על המצודה שהיו משהו בסביבות 2 מחלקות לפי עוצמת האש שלהם וכשהם ברחו הם ברחו. הם רצו ישר ירדו לרובע הערבי וצעקו מה שצעקו וכל הערבים על נשותיהם ועל ילדיהם הכול התחיל לזרום עוד באותו הלילה כבר לכיוון מירון הזו לוואדי עין עמוד. הכוונה שעד היום הם יושבים בין ..... לצידון ..... (כל זה בגלל הפגז?) הפגז היה זה שהכריע את המלחמה הזאת. המלחמה הזאת אבל האמת היא שההכנות לקראת ההתקפה הזאת עם הכפר עין ..... והכפר סאסא שתקפנו ועמוקה ו..... וכל הפעולות האלה שאנחנו עשינו, כמה חודשים כבר, כולל ההתקפה אני לא יודע אם סיפרתי לך על ההתקפה על התחבורה כן, כולל ההתקפה הזאת ועוד כמה פעולות באמת חלקן הצליחו, חלקן לא הצליחו אבל אנחנו העברנו את היוזמה אלינו בנחישות מוחלטת והם לא היו מאורגנים, אנחנו היינו מאורגנים, אנחנו היינו עניים אבל אנחנו היינו עניים עם נחישות של חברים, הם אמרו שהם יזרקו אותנו לים את כולנו. לי כבר היה משפחה בת ..... היינו במצב נואש ונתנו לנו כוחות אדירים, אדירים ללא שום ..... וזהו זה היה צפת ואז כשהכול הוכרע בנושא.

והיה שקט הגיע אותו חובש נפלא יעקב קלינפלד שהוא אח"כ הלך לפטרה ונהרג בפטרה, יענקלה קלק שמו היה בפי החברים. הוא בא אלי לטפל לפי מה שהיה רק אחרי ההכרעה יהיה טיפול בפצועים. שאלתי אותו אם יש הרבה פצועים והוא אמר יש איזה 10, יש הרבה הרוגים והוא חתך לי את הנעל, הוא לא יכל להוריד הרגל הייתה מרוסקת לגמרי, חבש מה שחבש והגיעו אלונקאים ולקחו אותי ישר לבית החולים למטה ..... כלום. ואני חיכיתי כי הייתי פצוע יחסית קל וכמובן שהרופא היחידי שהיה יודע להחזיק סכין ביד זה הרופא שבועיים קודם העבירו אותו מראש פינה הוא בא מתל אביב עם אחיות ..... ניתוחים אני העלתי אותם לכנען והוא הגיע לצפת ונכנס לשם ועבד יום ולילה ואני חיכיתי בסביבות שעה 8 בבוקר מהלילה, כאבי תופת, לא היו גם אמצעים של משככי כאבים, בכלל

זה היה תקופה כל כך פרימיטיבית. אנחנו כבר גומרים, כבר גומרים ואז לקחו אותי ואז היו מרדימים עם **נרקוזה** שמים לך איזה צמר גפן כזה אמרו לי תספור ממאה למטה, אני נתתי כל כך אבל לי וכל כך רציתי לגמור את הסיפור ששאפתי ככה, שניים שלושה שלוקים כאלה ונרדמתי, לא היה צריך לספור. בסביבות שעה עשר אחת עשרה אני לא יודע בדיוק, מישהו נוגע בי, אני לא יודע מי אני פותח את העניים אני רואה את מפקד החטיבה ..... כהן ועל ידו עומד יגאל אלון ועוד פנים שאני לא מכיר, כולם צוחקים ככה. יגאל ככה שולח אלי יד ואמר לי תשמע עשית עבודה יוצאת מהכלל זה היה שווה את הכול. הראשון שאני ראיתי זה היה, ראיתי אותו, השלישי היה מייקל סטון, קולונל סטון השצבא האמריקאי ..... ונהרג ליד אבו גוש ..... יגאל החזיק אותו כל הזמן על ידו בתור יועץ והוא באמת ..... אחרי שהן דיברו והלכו הלאה לראות את העיר נכנס אבא שלי, אבא שלי והאישה שלי. הם הגיעו מכנרת, אז היו מודיעים הכול לא קודם למשפחות, לא היה קשר לא היה זה. מצפת שאנחנו היינו מנותקים בכלל כל הגליל היה במפקד איילת השחר. דנה קפלן שהיום היא יו"ר עמותת הפלמ"ח גם כן מהכשרת עין גב הצופים גם כן עד היום חברה בקיבוץ פלמ"חים היא הייתה הקשרתי. בבוקר אחרי ההתקפה שלנו אז מייד הודיעו שהפלמ"ח כבש את צפת יש לנו כך וכך הרוגים, אז לא הסתירו זה היה ממש... נהרג הממ"פ אברהם איציק אוכמן ונהרג המ"מ אברהם כשאמרו אברהם זה יכול להיות אבינועם. אמא שלי ידעה כולם ישהו ליד מכשירי הרדיו ואח"כ אמרו פצועים זה וזה וזה וזה הם הקריאו את השם שלי גם כן בתור פצוע אמרו לה רגע רגע הוא חיי הוא לא נהרג אז היא על המקום באה לאבא ואמרה לו אנחנו עולים לצפת והם לקחו שם מישהו, איזה נהג עם איזה אוטו, הם הגיעו לראש פינה עוד הדרך הייתה סגורה. כשהם הגיעו למשטרת ראש פינה הם פגשו את יגאל אלון. .... אז יגאל אמר להם בואו תכנסו לאוטו יחד עם מייקל סטון הם הגיעו שלושתם, אמא שלי, אבא ואישתי. ואז כשהם יצאו הם נכנסו, נו מה נשמע מה זה... בקיצור אבא שלי זה גם כן סיפור יפה, שלחתי אותו שילך למצודה ויראה ויבדוק, הוא ימצא שם בור ובתוך הבור צריכה להיות שם נעל אוסטרלית כזאת קצת חנפנית, אדומה. בצבא האוסטרלי היו נעליים אדומות ובצבא האנגלי היו נעליים שחורות רגילות כמו בצבא הזה. אמרתי לו בקיצור הבחור, הבחור, האבא הלך מצא את הנעל מלאה בדם והדם הזה הקריש עד הבוקר. הוא שמר אותה כמה שנים היא הסריחה, אמא שלי זרקה אותה אבל זה כבר לא קשור לעניין, זה סתם. למחרת הייתה אחות יוצאת מהכלל בכנרת, באמת אחות שהייתה כמו... אז כל קיבוץ היה לו, היינו דיי מבודדים ולא היה לא אמבולנסים ולא זה תמיד היה רופא בקיבוץ. לנו הייתה רק אחות שהייתה שווה באמת לרופא טוב. למחרת הופיע ה..... של המשק עם האחות הזאת, החלטנו לקחת אותך הביתה לכנרת. בסדר אני שמחתי, כבר הביאה מזרון היה מזרון מאחור על הזה ונסענו לכנרת. היו שם חדרי חולים עד היום עוד ישנם באותו מקום בדיוק. השכיבו אותי בחדרי החולים. למחרת זה היה לא למחרת היו עוד כמה ימים שם זה היה ב-10 למאי או ב-11 ..... ב-10 התחילה הפלישה. הסורים פלשו לצמח, לדגניה (א') דגניה (ב') ואז התחילו האח שלי נפצע מאוד מאוד קשה בצמח, בדגניה בעצם.

ואז התחילו הרוגים ופצועים והיה הרגשה שהסורים ימשיכו יעברו את דגניות זה היה הקרב על ..... אז החליטו לסלק אותנו. את הילדים את הפצועים אני יודע העבירו אותנו לבית החולים בטבריה ..... ואת שמוליק אחי פינו לבית חולים בעפולה, הוא היה פצוע קשה מאוד. .... פגז מרגמה מטר ממנו כשהוא היה בריצה. כל הרסיסים עד היום יוצאים לו רסיסים..... בקיצור לקחו אותי לטבריה. בטבריה סבטוחה שם פגשתי שוב פעם את **אמקה**, **מלי** ואת **ברנדי** שבוע קודם נפצעו והורידו אותם עד טבריה ושם הם נעצרו אז בא מישהו ואמר שאמא שלי לא יכולה גם פה וגם בעפולה שמוליק היה פצוע יותר קשה בקיצור לקחו אותי בטנדר להיות יחד עם האח שלי. הביאו אותי (סוף הקלטת).